

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА

Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

**з дисципліни
«МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ»**

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

(шифр і назва)

спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

(шифр і назва)

освітня програма: «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

(шифр і назва)

спеціалізація: _____

(шифр і назва)

вид дисципліни: за вибором

(обов'язкова / за вибором)

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладач: д.ю.н. Кононенко В.П.

1. Навчальний контент.

Тема 1. Сутність, історія виникнення та етапи розвитку міжнародних організацій.

Поняття міжнародної організації: організація як інститут, організація як спільність членів; організація як інструмент; організація як структура норм, зв'язків та комунікації. Ознаки міжнародних організацій: суб'єкти без суверенітету та території, договірне походження та результат узгодженості волі та мети її членів, наявність міжнародного установчого документу, постійного апарату, юридична рівність членів, відповідність статуту та діяльності нормам міжнародного права, автономність компетенцій та рішень.

Історія виникнення та етапи розвитку міжнародних організацій. Сутність сучасної міжнародної організації.

Тема 2. Основні засади функціонування міжнародних організацій.

Правові аспекти функціонування міжнародних організацій. Внутрішнє й зовнішнє право міжнародних організацій та сфери їхнього регулювання. Правомочність міжнародних організацій. Джерела права міжнародних організацій. Імунітет та привілеї міжнародних організацій.

Порядок та процедури утворення міжнародних організацій. Членство в міжнародних організаціях. Типи членства у міжнародних організаціях. Вимоги до членства. Процедури вступу та набуття членства.

Організаційна структура міжнародних організацій. Типи органів та принципи їх формування й діяльності: вищі, виконавчі, адміністративні, комітети, комісії, юридичні органи.

Принципи прийняття рішень у міжнародних організаціях: одностайності та його основні моделі, мажоритарності (основні моделі), консенсусу та зваженого голосування. Види рішень міжнародних організацій. Основні етапи процедури прийняття рішень.

Тема 3. Типологія та функції міжнародних організацій.

Типологія міжнародних організацій. Міжурядові та неурядові міжнародні організації. Універсальні та спеціалізовані; глобальні, регіональні, субрегіональні; відкриті, закриті та ін. Координаційні та наднаціональні (владно-орієнтовані) міжнародні організації.

Функції міжнародних організацій. Співвідношення компетенції та функцій міжнародних організацій. Концепції компетенції міжнародних організацій. Основні функції міжнародних організацій: виразники спільних інтересів держав на міжнародній арені; сприяння та координація функціональному та багатосторонньому співробітництву; сприяння виробленню загальнолюдських норм та цінностей, проектів глобального розвитку та подолання глобальних проблем, комунікативна функція, участь у виробленні конвенційних норм міжнародного права (нормотворча, кодифікаційна функція); контрольна, регульовально-координаційна, оперативна, організаційна, інформаційна, консультативна, посередницька, миротворча, оборонна, соціалізуюча, гуманізація міжнародної та внутрішньої політики та ін. Правові аспекти участі міжнародних організацій у процесі міжнародної нормотворчості.

Тема 4. Організація Об'єднаних Націй (ООН) та міжнародне співробітництво

ООН як головний світовий центр координації зусиль з розвитку міжнародного співробітництва. Історія створення, цілі та принципи діяльності ООН. Порядок вступу до ООН згідно Статуту. Формування бюджету та програм ООН. Проблеми в діяльності ООН та основні напрями її реформування.

Принципова схема структури ООН. Головні органи ООН, принципи їх функціонування, повноваження та компетенція.

Регіональні економічні комісії ООН у системі координації МЄВ. Програми і робочі органи ООН. Спеціалізовані установи ООН. Автономні організації, що виступають під егідою ООН.

Тема 5. Спеціалізовані установи ООН: загальна характеристика.

Поняття спеціалізованої установи ООН. Утворення системи спеціалізованих установ ООН. Класифікація спеціалізованих установ. Статус та правові засади діяльності спеціалізованих установ ООН. Основи відносин спеціалізованих установ з ООН. Проблеми функціонування системи спеціалізованих установ ООН.

Фінансові спеціалізовані установи ООН. Міжнародний валютний фонд. Цілі, функції, структура. Основні напрями діяльності МВФ. Інспектування. Консультування. Надання послуг. Фінансування. Проблема реформування МВФ. Група Світового банку: Міжнародний Банк реконструкції та розвитку (МБРР); Міжнародна асоціація розвитку (МАР); Міжнародна фінансова корпорація (МФК); Багатостороннє агентство з гарантій інвестицій (БАГІ).

Гуманітарні спеціалізовані установи ООН. ЮНЕСКО. Цілі, членство. Структура, основні напрями діяльності. Міжнародна інформаційна політика ЮНЕСКО.

Соціальні спеціалізовані установи ООН. МОП. Членство. Принцип трипартизму. Структура. Цілі МОП. Сприяння встановленню міцного миру шляхом заохочення соціальної справедливості, поліпшенню умов праці і підвищенню життєвого рівня трудящих. Основні напрями діяльності. Розробка міжнародної політики і програм, спрямованих на поліпшення умов праці і життя.

Тема 6. Міжурядові регіональні організації.

Статут ООН про цілі та принципи діяльності міжурядових регіональних організацій. Причини та особливості створення регіональних організацій після Другої світової війни. Критерії ефективності діяльності міжурядових регіональних організацій.

Становлення та основні етапи європейської інтеграції. Європейське об'єднання вугілля і сталі. Європейське економічне співтовариство ("спільний ринок"). Європейське співтовариство з атомної енергії (Євратом). Маастрихтський договір. Створення Європейського Союзу (ЄС).

Структура ЄС. Основні напрями діяльності. Зміцнення економічної та політичної інтеграції в ЄС. "Спільні політики" ЄС. Діяльність ЄС у галузі інформації і комунікації.

Передумови та створення Ради Європи (РЄ). Цілі. Вимоги до кандидатів. Членство. Повноправне членство. Спеціальні статуси в Раді Європи. Статус спеціально запрошеного гостя. Статус асоційованого члена. Статус спостерігача.

Інституційна система Ради Європи. Головні напрями діяльності РЄ. Розробка і ухвалення конвенцій. Європейська конвенція про захист прав людини та основних свобод. Європейська соціальна хартія. Діяльність Ради Європи в інформаційній сфері.

Асоціація країн Південно-східної Азії (АСЕАН). Політичні та економічні передумови створення АСЕАН. Бангкокська декларація 1967 р. Статут АСЕАН. Цілі, принципи, членство. Структура АСЕАН. Механізм прийняття рішень. Концепція створення Співтовариства АСЕАН. Політичні та економічні результати діяльності АСЕАН. Безпековий чинник в діяльності АСЕАН. Регіональний форум АСЕАН. Проблеми створення без'ядерної зони в ПівденноСхідній Азії. Загальні та специфічні чинники впливу держав АСЕАН на економічні та політичні процеси в АТР. Формати АСЕАН+3 та АСЕАН+6. Форум Азія – Європа (АСЕМ).

Тема 7. Міжнародні неурядові організації в сучасному світі.

Сутність і види міжнародних неурядових економічних організацій. Організаційні структури та форми діяльності. Правова основа механізму взаємодії неурядових та міжурядових організацій.

Європейське товариство з вивчення громадської думки та маркетингових досліджень. Міжнародна асоціація економічних наук. міжнародний кооперативний альянс. Європейський діловий конгрес. Римський клуб. Дакарський клуб.

Тема 8. Міжнародні організації у сфері безпеки.

Організація Північноатлантичного договору (НАТО). Цілі і принципи діяльності НАТО. Структура НАТО. Адаптація НАТО до постбіполярних геополітичних умов. Стратегічні концепції НАТО після закінчення «холодної війни». Основні завдання та етапи миротворчої діяльності НАТО. Миротворча діяльність НАТО на Балканах, в Іраку, Афганістані та Дафурі. Антитерористичний напрям діяльності НАТО.

Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ). Історія створення ОБСЄ. Цілі і принципи. Гельсінський Заключний Акт. Трансформування НБСЄ в ОБСЄ. Структура ОБСЄ. Основні напрямки діяльності. Миротворча діяльність ОБСЄ. Місії ОБСЄ. Превентивна дипломатія ОБСЄ. Інформаційна діяльність НАТО та ОБСЄ.

Тема 9. Участь України в міжнародних організаціях

Співпраця України з міжнародними організаціями глобального типу. Участь України в ООН. Діяльність організацій та установ ООН в Україні. Україна і міжнародні організації з регулювання світової торгівлі. Процес приєднання України до СОТ. Проблеми адаптації економіки та законодавства України до вимог СОТ. Пріоритетні напрями взаємодії України з міжнародними валютно-кредитними організаціями. Україна в МВФ: економічна співпраця. Програми діяльності МБРР в Україні. Україна та ЄБРР: реалії та перспективи.

Україна та ЄС: етапи приєднання та стратегія розвитку співробітництва. Співробітництво з міждержавними організаціями: ЦЄІ, ОЧЕС, ГУАМ, СНД, РДБМ, ЄврАзЕС.

2. Плани практичних (семінарських) занять, завдання для самостійної роботи та поточного контролю знань, умінь та навичок студентів

Тема 1. Сутність, історія виникнення та етапи розвитку міжнародних організацій.

План семінарського заняття:

1. Поняття міжнародної організації.
2. Ознаки міжнародних організацій.
3. Історія виникнення та етапи розвитку міжнародних організацій.

Питання для обговорення:

1. Які, на ваш погляд, перспективи розвитку інституціональної координації і чому?
2. Обґрунтуйте динаміку створення міжнародних організацій та зробіть прогноз щодо їх кількості.
3. Обміркуйте, чому найменша кількість міждержавних організацій створена в Азії, Африці та Латинській Америці.

Завдання. Слухачі готують відповіді на наведені питання у плані семінарського заняття та на питання для самостійного вивчення. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення кожного питання викладач підводить підсумки.

Завдання для самостійної роботи здобувача

Теми рефератів:

1. Роль міжнародних організацій у системі регулювання міжнародних економічних відносин.
2. Основні етапи формування й розвитку міжнародних організацій.
3. Правові норми функціонування міжнародних організацій.
4. Принципи і функції міжнародних організацій.
5. Міжнародні організації: класифікація та правовий статус.

Контрольні питання.

1. Дайте загальну характеристику основним стадіям виникнення та розвитку міжнародних організацій.
2. Назвіть критерії, за якими можна визначити історичні тенденції зміни сутності міжнародних організацій.
3. Визначте риси сучасного етапу розвитку міжнародних організацій.
4. Поясніть термін «міжнародний інститут» у контексті міжнародної організації.
5. Дайте визначення міжнародної організації з урахуванням звуженого і розширеного підходів.
6. Назвіть причини, цілі і завдання створення міжнародних організацій.

Література

1. Міжнародні організації: кредитно-модульний курс: навч.-метод. посібник / Т.В. Андросова [та ін.]. – Харків: «Видавництво «Форт», 2013. – 232 с.
2. Міжнародні організації. Кредитно-модульний курс: Навч. посібник / За ред. Козака Ю.Г. – К.: ТОВ «Центр учбової літератури», 2011. – 344 с.
3. Мокій А.І., Яхно Т.П., Бабець І.Г. Міжнародні організації: Навч. посібник – К., 2011. – 280 с.
4. Голуб Н.В. Україна та міжнародні організації. – К.: Издательство: ТОВ «Кондор», 2010. – 182 с.
5. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: Монографія / Кер. авт. кол. і наук. ред. Т.М. Циганкова. – вид. 2-ге. – К.: КНЕУ, 2010. – 660 с.

Тема 2. Основні засади функціонування міжнародних організацій.

План семінарського заняття:

1. Правові аспекти функціонування міжнародних організацій.
2. Порядок та процедури утворення міжнародних організацій.
3. Організаційна структура міжнародних організацій.
4. Принципи прийняття рішень у міжнародних організаціях.
5. Роль і правовий статус міжнародних службовців у міжнародних організаціях.
6. Інститут постійних представництв країн при міжнародних організаціях.

Питання для обговорення

1. Чому виникла потреба у створенні спеціальної гілки міжнародного права — права міжнародних організацій?
2. Чим пояснюється зростаючий вплив міжнародних організацій на розвиток світової економіки з урахуванням тієї обставини, що за юридичною силою більшість рішень міжнародних організацій необов'язкові?
3. Як може вплинути на процес прийняття рішення вибір методу і технічного прийому прийняття рішення?

4. Який з двох базових принципів відбору міжнародних службовців (наявність відповідних особистих рис чи географічний розподіл посад) стане пріоритетним у майбутньому?

Завдання. Слухачі готують відповіді на наведені питання у плані семінарського заняття та на питання для самостійного вивчення. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення кожного питання викладач підводить підсумки.

Завдання для самостійної роботи здобувача

Теми рефератів:

1. Правові норми функціонування міжнародних організацій.
2. Принципи і функції міжнародних організацій.
3. Процедура заснування постійного представництва при міжнародній організації.
4. Правовий статус місії спостерігача при міжнародній організації.

Контрольні питання.

1. В чому суть мажоритарного методи прийняття рішень?
2. Дайте визначення термінам «консенсус» і «консенсусний» метод прийняття рішень.
3. Розкрийте суть методу зважених голосів. Наведіть приклади його застосування.
4. Охарактеризуйте технічні прийоми прийняття рішень у міжнародних організаціях.
5. Які міжнародні документи регламентують діяльність постійних представників і постійних представництв при міжнародних організаціях?
6. З яких елементів складається поняття «статус міжнародного службовця»?
7. Розкрийте суть процедури заснування постійного представництва при міжнародній організації.
8. Назвіть основні напрями роботи постійного представництва.
9. Визначте права, які має місія спостерігача при міжнародній організації.
10. Які основні етапи процесу прийняття рішень у міжнародних організаціях і в чому їх суть?

Література

1. Міжнародні організації: кредитно-модульний курс: навч.-метод. посібник / Т.В. Андросова [та ін.]. – Харків: «Видавництво «Форт», 2013. – 232 с.
2. Міжнародні організації. Кредитно-модульний курс: Навч. посібник / За ред. Козака Ю.Г. – К.: ТОВ «Центр учбової літератури», 2011. – 344 с.
3. Мокій А.І., Яхно Т.П., Бабець І.Г. Міжнародні організації: Навч. посібник – К., 2011. – 280 с.
4. Голуб Н.В. Україна та міжнародні організації. – К.: Издательство: ТОВ «Кондор», 2010. – 182 с.
5. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: Монографія / Кер. авт. кол. і наук. ред. Т.М. Циганкова. – вид. 2-ге. – К.: КНЕУ, 2010. – 660 с.

Тема 3. Типологія та функції міжнародних організацій.

План семінарського заняття:

1. Типологія міжнародних організацій.
2. Функції міжнародних організацій.
3. Співвідношення компетенції та функцій міжнародних організацій.

4. Концепції компетенції міжнародних організацій.

Питання для обговорення:

1. Правові аспекти участі міжнародних організацій у процесі міжнародної нормотворчості.
2. Координаційні та наднаціональні (владно-орієнтовані) міжнародні організації.
3. Охарактеризуйте участь міжнародних організацій у виробленні конвенційних норм міжнародного права.

Завдання. Слухачі готують відповіді на наведені питання у плані семінарського заняття та на питання для самостійного вивчення. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення кожного питання викладач підводить підсумки.

Завдання для самостійної роботи здобувача

Теми рефератів:

1. Класифікація міжнародних організацій.
2. Цілі, функції та основні напрями діяльності міжнародних організацій.

Контрольні питання.

1. Визначте питання регулювання внутрішнього та зовнішнього права.
2. Які питання регулюються конституційним правом міжнародних організацій?
3. Які питання регулюються адміністративним правом міжнародних організацій?
4. Які типи міжнародних організацій можна виділити залежно від розподілу повноважень між: організаціями та їх членами та які характерні риси міжнародних організацій цих типів?
5. Назвіть критерії класифікації та відповідні види рішень міжнародних організацій.

Література

6. Міжнародні організації: кредитно-модульний курс: навч.-метод. посібник / Т.В. Андросова [та ін.]. – Харків: «Видавництво «Форт», 2013. – 232 с.
7. Міжнародні організації. Кредитно-модульний курс: Навч. посібник / За ред. Козака Ю.Г. – К.: ТОВ «Центр учбової літератури», 2011. – 344 с.
8. Мокій А.І., Яхно Т.П., Бабець І.Г. Міжнародні організації: Навч. посібник – К., 2011. – 280 с.
9. Голуб Н.В. Україна та міжнародні організації. – К.: Издательство: ТОВ «Кондор», 2010. – 182 с.
10. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: Монографія / Кер. авт. кол. і наук. ред. Т.М. Циганкова. – вид. 2-ге. – К.: КНЕУ, 2010. – 660 с.

Тема 4. Організація Об'єднаних Націй (ООН) та міжнародне співробітництво

План семінарського заняття:

1. Історія створення, цілі та принципи діяльності, членство в ООН.
2. Організаційна структура ООН: головні органи, принципи їх функціонування, повноваження та компетенція.
3. Допоміжні органи ООН, їх призначення та напрями діяльності.
4. Міжнародні організації в боротьбі з незаконним бізнесом.

Питання для обговорення

1. Як ви оцінюєте місце і роль ООН у системі міжнародного економічного співробітництва?
2. Які особливості діяльності регіональних економічних комісій? Чому? Наведіть приклади.
3. Існує кілька проектів реформування системи ООН. З чим, у погляд, це пов'язано? Як ви уявляєте найефективнішу модель ООН?

Завдання. Слухачі готують відповіді на наведені питання у плані семінарського заняття та на питання для самостійного вивчення. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення кожного питання викладач підводить підсумки.

Завдання для самостійної роботи здобувача

Теми рефератів:

1. ООН у системі міжнародних організацій.
2. ООН: історичні умови утворення та основні напрями діяльності.
3. Мета, принципи та організаційна структура ООН.
4. Загальна характеристика спеціалізованих установ ООН.

Контрольні питання.

1. З якою метою було утворено Організацію Об'єднаних Націй?
2. До якого типу організацій належить ООН?
3. Яка мета застосовуються в ООН як офіційні і які — як робочі?
4. Які цілі діяльності ООН?
5. Як узгоджуються та сфери діяльності ООН?
6. У чому полягають принципи діяльності ООН?
7. Назвіть головні органи ООН.
8. У чому полягають функції ЕКОСОП?
9. Перерахуйте спеціалізовані заклади ООН.
10. Які допоміжні органи входять до структури ООН?

Література

1. Міжнародні організації: кредитно-модульний курс: навч.-метод. посібник / Т.В. Андросова [та ін.]. – Харків: «Видавництво «Форт», 2013. – 232 с.
2. Міжнародні організації. Кредитно-модульний курс: Навч. посібник / За ред. Козака Ю.Г. – К.: ТОВ «Центр учбової літератури», 2011. – 344 с.
3. Мокій А.І., Яхно Т.П., Бабець І.Г. Міжнародні організації: Навч. посібник – К., 2011. – 280 с.
4. Голуб Н.В. Україна та міжнародні організації. – К.: Издательство: ТОВ «Кондор», 2010. – 182 с.
5. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: Монографія / Кер. авт. кол. і наук. ред. Т.М. Циганкова. – вид. 2-ге. – К.: КНЕУ, 2010. – 660 с.

Тема 5. Спеціалізовані установи ООН: загальна характеристика.

План семінарського заняття:

1. Поняття спеціалізованої установи ООН.
2. Фінансові спеціалізовані установи ООН.
3. Гуманітарні спеціалізовані установи ООН.
4. Соціальні спеціалізовані установи ООН.

Питання для обговорення

1. Як реалізується функція нагляду за макроекономічною політикою країн з боку МВФ? Наскільки вона ефективна?
2. Чим відрізняються Міжнародний валютний фонд і Світовий банк, і що між ними спільного?
3. Чи можуть колишні соціалістичні країни Європи, об'єднавшись, впливати на рішення МБРР та заблокувати прийняття небажаних для них політичних чи економічних рішень?
4. Що спільного і яка різниця в стратегіях співробітництва Міжнародного валютного фонду, групи Світового банку, Європейського банку реконструкції та розвитку з Україною?
5. Як ви оцінюєте ефективність і перспективи співробітництва України з міжнародними валютно-кредитними організаціями?
6. Які критерії для віднесення міжнародної організації до групи регулюючих у сфері соціальних відносин?
7. Які положення передбачені в конвенціях і рекомендаціях МОП відносно мігрантів?
8. Назвіть найважливіші програми ЮНЕСКО.

Завдання. Слухачі готують відповіді на наведені питання у плані семінарського заняття та на питання для самостійного вивчення. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення кожного питання викладач підводить підсумки.

Завдання для самостійної роботи здобувача

Теми рефератів:

1. Основні етапи розвитку інституційної структури міжнародного валютно-кредитного ринку.
2. Міжнародний валютний фонд (МВФ): історичні умови утворення, мета, принципи, організаційна структура.
3. Всесвітній банк: історичні умови утворення, мета, принципи, організаційна структура.
4. Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР).
5. Міжнародна фінансова корпорація (МФК).
6. Міжнародна асоціація розвитку (МАР).
7. Світовий банк: функціональна структура і кредитна політика. Аналіз діяльності структурних підрозділів Групи Світового банку.
8. Дитячий фонд ООН: основні цілі та напрями діяльності.
9. Фонд розвитку ООН для жінок: основні цілі та напрями діяльності.

Контрольні питання.

1. Визначте спеціалізовані установи ООН.
2. Під якими назвами об'єднані ключові міжнародні валютно-фінансові інститути?
3. Визначте місце і роль міждержавних валютно-кредитних організацій в системі інституціональних структур регулювання світової економіки.
4. Які зобов'язання бере на себе країна, вступаючи до Міжнародного валютного фонду (МВФ)?
5. Які організації входять до складу групи Світового банку?
6. Надайте характеристику видів кредитів, що надає Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР).
7. Чи має право МФК надавати технічну допомогу країнам-членам крім заохочення приватних капіталовкладень у виробничу сферу?

8. Визначте функції, що виконує Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій (БАГІ). Яка є основною?
9. У чому полягає головна мета МОП?
10. У чому полягає принцип тристороннього представництва держави-члена МОП?
11. Які стратегічні цілі має МОП?
12. У чому полягає суть конвенцій МОП?
13. Які функції виконує Міжнародна конференція праці?
14. Які цілі ставить перед собою ЮНЕСКО?
15. У чому полягає головна мета Світової туристичної організації?

Література

1. Міжнародні організації: кредитно-модульний курс: навч.-метод. посібник / Т.В. Андросова [та ін.]. – Харків: «Видавництво «Форт», 2013. – 232 с.
2. Міжнародні організації. Кредитно-модульний курс: Навч. посібник / За ред. Козака Ю.Г. – К.: ТОВ «Центр учбової літератури», 2011. – 344 с.
3. Мокій А.І., Яхно Т.П., Бабець І.Г. Міжнародні організації: Навч. посібник – К., 2011. – 280 с.
4. Голуб Н.В. Україна та міжнародні організації. – К.: Издательство: ТОВ «Кондор», 2010. – 182 с.
5. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: Монографія / Кер. авт. кол. і наук. ред. Т.М. Циганкова. – вид. 2-ге. – К.: КНЕУ, 2010. – 660 с.

Тема 6. Міжурядові регіональні організації.

План семінарського заняття:

1. Статут ООН про цілі та принципи діяльності міжурядових регіональних організацій.
2. Становлення та основні етапи європейської інтеграції.
3. Структура ЄС.
4. Асоціація країн Південно-східної Азії (АСЕАН).

Питання для обговорення

1. Чому уряди розглядають членство в міждержавних організаціях як один із головних засобів здійснення своєї зовнішньої політики?
2. Чим пояснити той факт, що більшість міждержавних економічних організацій мають регіональний і субрегіональний характер?
3. Яка міждержавна економічна організація, на ваш погляд, буде впливовішою — міжнародна чи наднаціональна? Чому? Наведіть приклади.
4. Визначте напрямки трансформації ЄС з міжнародної організації у вигляді економічного та політичного союзу західноєвропейських країн в об'єднання держав з єдиною валютою.
5. Обґрунтуйте, чому ЄАВТ – унікальне явище на Європейському просторі?

Завдання. Слухачі готують відповіді на наведені питання у плані семінарського заняття та на питання для самостійного вивчення. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення кожного питання викладач підводить підсумки.

Завдання для самостійної роботи здобувача

Темі рефератів:

1. Європейський Союз: основні цілі й історичні етапи утворення.

2. Європейський Союз: організаційна структура й головні функції.
3. Причини виникнення Європейської асоціації вільної торгівлі.
4. Ефективність діяльності ЄврАзЕС.
5. Ефективність діяльності ЄЕП.

Контрольні питання.

1. Надайте загальну характеристику організаційної структури і основних органів Європейського Союзу (ЄС).
2. Визначте напрямки стратегії інтеграції України до ЄС.
3. В чому полягають відмінності Європейської асоціації вільної торгівлі (ЄАВТ) від ЄС.
4. У торгівлі між країнами-членами ЄАВТ скасовані всі мита чи зберігаються зовнішні митні тарифи?
5. Визначте доцільність зв'язків держав світу з ЄАВТ.
6. Назвіть характерні риси країн Асоціації держав Південно-Східної Азії (АСЕАН) щодо зовнішньої торгівлі.
7. Визначте цілі організації АСЕАН та напрями її діяльності щодо поглиблення регіональної інтеграції.
8. З якою метою був створений регіональний форум АСЕАН?

Література

1. Міжнародні організації: кредитно-модульний курс: навч.-метод. посібник / Т.В. Андросова [та ін.]. – Харків: «Видавництво «Форт», 2013. – 232 с.
2. Міжнародні організації. Кредитно-модульний курс: Навч. посібник / За ред. Козака Ю.Г. – К.: ТОВ «Центр учбової літератури», 2011. – 344 с.
3. Мокій А.І., Яхно Т.П., Бабець І.Г. Міжнародні організації: Навч. посібник – К., 2011. – 280 с.
4. Голуб Н.В. Україна та міжнародні організації. – К.: Издательство: ТОВ «Кондор», 2010. – 182 с.
5. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: Монографія / Кер. авт. кол. і наук. ред. Т.М. Циганкова. – вид. 2-ге. – К.: КНЕУ, 2010. – 660 с.

Тема 7. Міжнародні неурядові організації в сучасному світі.

План семінарського заняття:

1. Сутність, правовий статус, види та організаційні структури міжнародних неурядових організацій.
2. Особливості діяльності основних міжнародних неурядових організацій.

Питання для обговорення

1. Які перспективи розвитку міжнародних неурядових організацій у міжнародній сфері?
2. Якими шляхами, на ваш погляд, удосконалюватиметься механізм співробітництва між неурядовими та міждержавними організаціями?

Завдання. Слухачі готують відповіді на наведені питання у плані семінарського заняття та на питання для самостійного вивчення. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення кожного питання викладач підводить підсумки.

Завдання для самостійної роботи здобувача

Теми рефератів:

1. Міжнародна торговельна палата: історичні умови виникнення та роль її на сучасному етапі.
2. Римський клуб та його історичне значення.
3. Лондонський клуб та його історичне значення.

Контрольні питання.

1. Дайте визначення міжнародним неурядовим організаціям.
2. Розкрийте суть міжнародної неурядової організації і наведіть приклади відомих вам неурядових організацій.
3. Який правовий статус мають неурядові організації?
4. Визначте перспективи розвитку міжнародних неурядових організацій в міжнародній сфері.
5. Надайте загальну характеристику існуючому механізму співробітництва між неурядовими та міждержавними організаціями.
6. Назвіть види міжнародних неурядових організацій і визначте найвпливовіші з них на сьогодні.
7. Обґрунтуйте шляхи вдосконалення механізму співробітництва між неурядовими та міждержавними організаціями.
8. Охарактеризуйте типові організаційні структури неурядових організацій. Наведіть приклади організаційних структур відомих вам міжнародних неурядових організацій.
9. Які форми діяльності притаманні сучасним неурядовим економічним організаціям? Наведіть приклади.
10. Охарактеризуйте діяльність Дукарського клубу за напрямками.
11. Сформулюйте обов'язки Європейського ділового конгресу та відмінність від інших міжнародних суспільних неурядових структур.
12. Визначте основні форми діяльності Міжнародного кооперативного альянсу.
13. Хто може бути членом Європейського товариства з вивчення громадської думки та маркетингових досліджень.
14. Охарактеризуйте діяльність Римського клубу за напрямками.

Література

1. Міжнародні організації: кредитно-модульний курс: навч.-метод. посібник / Т.В. Андросова [та ін.]. – Харків: «Видавництво «Форт», 2013. – 232 с.
2. Міжнародні організації. Кредитно-модульний курс: Навч. посібник / За ред. Козака Ю.Г. – К.: ТОВ «Центр учбової літератури», 2011. – 344 с.
3. Мокій А.І., Яхно Т.П., Бабець І.Г. Міжнародні організації: Навч. посібник – К., 2011. – 280 с.
4. Голуб Н.В. Україна та міжнародні організації. – К.: Издательство: ТОВ «Кондор», 2010. – 182 с.
5. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: Монографія / Кер. авт. кол. і наук. ред. Т.М. Циганкова. – вид. 2-ге. – К.: КНЕУ, 2010. – 660 с.

Тема 8. Міжнародні організації у сфері безпеки.

План семінарського заняття:

1. Організація Північноатлантичного договору (НАТО).
2. Організаційна структура установи.

3. Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ).
4. Інформаційна діяльність НАТО та ОБСЄ.

Питання для обговорення

1. Прочитайте Угоду про безпеку між урядом України і Організацією Північноатлантичного договору. Які зобов'язання згідно із Угодою бере на себе уряд України та НАТО? Як підписання даної угоди вплинуло на стан політичної та військової безпеки України у світі?

2. Опрацюйте таблицю «Видатки країн-членів НАТО на оборону 2000–2020 рр.» розділу 9 «Спільне фінансування: бюджет НАТО та управління фінансами» веб-сайту NATO Handbook. Які з держав світу суттєво збільшили вклади-видатки на оборону, чим це зумовлено?

3. Миротворча діяльність та місії ОБСЄ.

Завдання. Слухачі готують відповіді на наведені питання у плані семінарського заняття та на питання для самостійного вивчення. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення кожного питання викладач підводить підсумки.

Завдання для самостійної роботи здобувача

Теми рефератів:

1. Програма НАТО «Євро-Атлантичне партнерство».
2. Програма НАТО «Середземноморський діалог».
3. Програма НАТО «Стамбульська ініціатива».
4. Особливості співпраці НАТО з Україною.
5. Трансформування НБСЄ в ОБСЄ.
6. Превентивна дипломатія ОБСЄ.

Контрольні питання.

1. Розкрийте сутність партнерських програм співпраці НАТО з країнами світу.
2. Охарактеризуйте цивільну діяльність НАТО.
3. Перелічіть держави з найбільшими внесками у бюджет НАТО.
4. Назвіть місії, що зараз здійснюються під егідою НАТО.
5. Опишіть напрямки співпраці НАТО з Україною.
6. Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ).
7. Історія створення ОБСЄ.
8. Структура ОБСЄ.
9. Миротворча діяльність ОБСЄ.

Література

1. Міжнародні організації: кредитно-модульний курс: навч.-метод. посібник / Т.В. Андросова [та ін.]. – Харків: «Видавництво «Форт», 2013. – 232 с.
2. Міжнародні організації. Кредитно-модульний курс: Навч. посібник / За ред. Козака Ю.Г. – К.: ТОВ «Центр учбової літератури», 2011. – 344 с.
3. Мокій А.І., Яхно Т.П., Бабець І.Г. Міжнародні організації: Навч. посібник – К., 2011. – 280 с.
4. Голуб Н.В. Україна та міжнародні організації. – К.: Издательство: ТОВ «Кондор», 2010. – 182 с.
5. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: Монографія / Кер. авт. кол. і наук. ред. Т.М. Циганкова. – вид. 2-ге. – К.: КНЕУ, 2010. – 660 с.

Тема 9. Участь України в міжнародних організаціях.

План семінарського заняття:

- 1 Співпраця України з міжнародними організаціями глобального типу: України та ООН.
- 2 Україна і міжнародні організації з регулювання світової торгівлі.
- 3 Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями.
- 4 Пріоритетні напрями взаємодії України з міжнародними регіональними організаціями.

Питання для обговорення

1. Наскільки необхідним є сьогодні співробітництво з глобальними міжнародними фінансовими інститутами?
2. Чи вплине вступ України в СОТ на її участь у регіональних міжнародних організаціях?
3. Що дає участь у діяльності регіональних організацій Україні?

Завдання. Слухачі готують відповіді на наведені питання у плані семінарського заняття та на питання для самостійного вивчення. Потім по черзі обґрунтовують свою точку зору. Після обговорення кожного питання викладач підводить підсумки.

Завдання для самостійної роботи здобувача

Теми рефератів:

1. Наслідки та перспективи вступу України до СОТ.
2. Нові форми інтеграції України.
3. Проблеми європейського вибору України.

Контрольні питання.

1. Визначте напрями стратегії інтеграції України до ЄС.
2. Який документ складає правову основу співробітництва України та ЄС? У чому полягає його суть?
3. В чому полягає сутність Концепції розвитку відносин України з країнами СНД?
4. Охарактеризуйте участь України в роботі головних, допоміжних органів ООН та спеціалізованих і автономних організаціях ООН.
5. Якою діяльністю займаються органи та установи ООН в Україні?
6. Обґрунтуйте проблеми приєднання України до СОТ.
7. Яку допомогу, крім фінансової, отримує Україна від МВФ?
8. Розкрийте реалії та перспективи співробітництва України з МВФ.
9. Що Вам відомо про діяльність установ Світового банку в Україні?
10. Визначте стратегічні напрями діяльності ЄБРР в Україні.

Література

1. Міжнародні організації: кредитно-модульний курс: навч.-метод. посібник / Т.В. Андросова [та ін.]. – Харків: «Видавництво «Форт», 2013. – 232 с.
2. Міжнародні організації. Кредитно-модульний курс: Навч. посібник / За ред. Козака Ю.Г. – К.: ТОВ «Центр учбової літератури», 2011. – 344 с.
3. Мокій А.І., Яхно Т.П., Бабець І.Г. Міжнародні організації: Навч. посібник – К., 2011. – 280 с.
4. Голуб Н.В. Україна та міжнародні організації. – К.: Издательство: ТОВ «Кондор», 2010. – 182 с.

5. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: Монографія / Кер. авт. кол. і наук. ред. Т.М. Циганкова. – вид. 2-ге. – К.: КНЕУ, 2010. – 660 с.

Вимоги та рекомендації до написання контрольної роботи з дисципліни

Навчальним планом передбачено написання контрольної роботи з дисципліни «Міжнародні організації».

Теми для написання контрольної роботи:

1. Україна – ЄС: проблеми інтеграції.
2. Роль міжнародних організацій у системі регулювання міжнародних економічних відносин.
3. Стратегічне партнерство України: стан та перспективи.
4. Програма Розвитку ООН (ПРООН) та її проекти в Україні.
5. ОБСЄ: основні напрями діяльності та взаємовідносини з Україною.
6. Напрями, форми і перспективи співробітництва України з НАТО.
7. Стан та перспективні напрями діяльності ЮНЕСКО та України.
8. Порівняльна характеристика діяльності Світового банку і Міжнародного валютного фонду.
9. Особливості участі України в міжнародних фінансових організаціях (МВФ, СБ).
10. Фінансова підтримка країн, що розвиваються, установами Світового банку.
11. Участь України в СОТ: переваги та недоліки.
12. Перспективи участі України в єдиному науково-технологічному середовищі ЄС.
13. Україна та Європейський банк реконструкції та розвитку: стан і перспектива співпраці.
14. Регіональна політика ЄС та її пріоритети.
15. Інституції ЄС: їх особливості та взаємодія.
16. Суть, цілі та методи регулювання світових товарних ринків (СТР).
17. Міждержавні організації країн-виробників та експортерів сировини (МОВЕС).
18. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ).
19. Діяльність ООН з питань передачі технологій.
20. Міжнародне науково-технічне співробітництво в межах ЄС.
21. Міжнародна інвестиційна діяльність: сутність, напрями та політика регулювання.
22. Міжнародна організація праці.
23. Всесвітня організація охорони здоров'я.
24. Міжнародна організація з міграції.
25. Регіональні економічні організації.
26. Діяльність міждержавних організацій у сфері стандартизації та сертифікації продукції
27. Діяльність ООН з протидії корупції та хабарництву.
28. Багатостороннє регулювання діяльності ТНК.
29. Значення міжнародних неурядових організацій, їх цілі та види.
30. Міжнародні об'єднання підприємців та їх діяльність з регулювання міжнародного бізнесу.

Контрольна робота повинна мати науковий характер, а тому виконується згідно із загальними вимогами до написання наукових робіт. Відповідно вона повинна містити:

1. Титульна сторінка.
2. Зміст.
3. Вступ (1–2 сторінки).

4. Основна частина, що складається з кількох пунктів (дослідження реального стану проблеми, зазначеної в темі роботи) (8-10 сторінок).

5. Висновки (1–2 сторінки).

6. Список використаної літератури та інших інформаційних джерел (до 10 джерел).

7. Додатки (за потреби).

У змісті роботи виписується план роботи із зазначенням сторінок, на яких розміщуються окремі його пункти.

У вступі необхідно визначити актуальність теми вибраної контрольної роботи в сучасних умовах, об'єкт, предмет дослідження.

В основній частині необхідно дослідити реальний стан проблеми, зазначеної в темі роботи.

Висновки повинні містити чітко сформульоване ставлення здобувача до проблеми, що розглядається в контрольній роботі.

Загальний обсяг роботи – до 15 сторінок друкованого тексту.

Робота виконується на стандартних аркушах білого паперу формату А-4 (розмір 210×297). Текст роботи виконується на одній сторінці листка.

Робота друкується в текстовому редакторі Microsoft Word, шрифтом Times New Roman Сур, розмір (кегель) – 14; інтервал – 1,5, абзацний відступ – 1,25 см. Вирівнювання тексту по ширині. Текст без переносів.

Розмір полів: ліве – не менше 25 мм, праве – не менше 10 мм, верхнє – не менше 20 мм, нижнє – 20 мм.

Нумерація сторінок ставиться у верхньому правому куті. Титульний аркуш не нумерується, але в загальну нумерацію входить. Текст вступу, основної частини, висновків друкується з нової сторінки.

Посилання в тексті на джерела слід зазначати в квадратних дужках, в яких перша цифра – це номер джерела у списку, а друга – номер сторінки, наприклад: [1, с. 7]. Скорочення слів в тексті не припускається, за виключенням офіційно встановлених абрєвіатур.

Виконання здобувачем контрольної роботи оцінюється від 1 до 20 балів.

4. Завдання для підсумкового контролю знань, умінь та навичок студентів, семестрових екзаменів (залікових робіт).

Перелік питань до екзамену

1. Поняття міжнародної організації.
2. Ознаки міжнародних організацій.
3. Історія виникнення та етапи розвитку міжнародних організацій.
4. Риси сучасного етапу розвитку міжнародних організацій.
5. Правові аспекти функціонування міжнародних організацій.
6. Порядок та процедури утворення міжнародних організацій.
7. Організаційна структура міжнародних організацій.
8. Принципи прийняття рішень у міжнародних організаціях.
9. Міжнародні документи регламентують діяльність постійних представників і постійних представництв при міжнародних організаціях.
10. Суть процедури заснування постійного представництва при міжнародній організації.
11. Типологія міжнародних організацій.
12. Функції міжнародних організацій.
13. Співвідношення компетенції та функцій міжнародних організацій.
14. Концепції компетенції міжнародних організацій.
15. Історія створення, цілі та принципи діяльності, членство в ООН.
16. Організаційна структура ООН: головні органи, принципи їх функціонування,

повноваження та компетенція.

17. Допоміжні органи ООН, їх призначення та напрями діяльності.
18. Міжнародні організації в боротьбі з незаконним бізнесом.
19. Функції ЕКОСОП.
20. Які допоміжні органи входять до структури ООН.
21. Поняття спеціалізованої установи ООН.
22. Фінансові спеціалізовані установи ООН.
23. Організації, що входять до складу групи Світового банку.
24. Міжнародний банк реконструкції та розвитку
25. Гуманітарні спеціалізовані установи ООН.
26. Соціальні спеціалізовані установи ООН.
27. Статут ООН про цілі та принципи діяльності міжурядових регіональних

організацій.

28. Становлення та основні етапи європейської інтеграції.
29. Структура ЄС.
30. Асоціація країн Південно-східної Азії (АСЕАН).
31. Сутність, правовий статус, види та організаційні структури міжнародних

неурядових організацій

32. Особливості діяльності основних міжнародних неурядових організацій
33. Організація Північноатлантичного договору (НАТО).
34. Організаційна структура установи.
35. Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ).
36. Інформаційна діяльність НАТО та ОБСЄ.
37. Співпраця України з міжнародними організаціями глобального типу: України та ООН.
38. Україна і міжнародні організації з регулювання світової торгівлі.
39. Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями.
40. Пріоритетні напрями взаємодії України з міжнародними регіональними

організаціями.

5. Рекомендована література.

1. Андросова Т.В., Кот О.В., Козуб В.О. Міжнародні організації: навчальний посібник. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Електрон. дані. Харків: ХДУХТ, 2018. 235 с.
2. Міжнародні організації. Кредитно-модульний курс: Навч. посібник / За ред. Козака Ю.Г. Київ: ТОВ «Центр учбової літератури», 2011. 344 с.
3. Мокій А.І., Яхно Т.П., Бабець І.Г. Міжнародні організації: Навч. посібник Київ, 2011. 280 с.
4. Голуб Н.В. Україна та міжнародні організації. Київ: Издательство: ТОВ «Кондор», 2010. 182 с.
5. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: Монографія / Кер. авт. кол. і наук. ред. Т.М. Циганкова. вид. 2-ге. Київ: КНЕУ, 2010. 660 с.
6. Грачевська Т. О. Міжнародні неурядові організації та їх внесок у проблему подолання бідності. *Грані*. 2014. № 5. С. 162-166.

7. Діяльність Міжнародної організації праці: навч. посіб. Нац. ун-т цивіл. захисту України. Харків : ХНАДУ, 2015. 184 с.
8. Жекало Г. І. Міжнародні організації у політичних протиріччях та конфліктах сучасної України: концепція досліджень. *Гілея: науковий вісник*. 2014. Вип. 86. С. 330-334.
9. Зубарева А.Є. Міжнародно-правовий статус Комітету ООН з прав людини : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". Одеса, 2015. 20 с.
10. Касьянова М. М. Міжнародні організації з захисту прав мігрантів. *Гілея: науковий вісник*. 2015. Вип. 102. С. 432-437.
11. Коваленко С.О. Кодифікація інституту відповідальності міжнародних організацій у міжнародному праві: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2015. 18 с.
12. Кучик О.С. Україна в міжнародних організаціях: підручник; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2014. 411 с.

Допоміжна література

13. Доклад Стиглица. О реформе международной валютно-финансовой системы: уроки глобального кризиса. Доклад Комиссии финансовых экспертов ООН. 2010. 328 с.
14. Зеленов Л.А., Владимиров А.А., Степанов Е.И. Современная глобализация: Состояние и перспективы: монография. Москва, 2015. 304 с.
15. Мантусов В.Б. Международная экономическая интеграция в современных мирохозяйственных отношениях: Для соискателей и аспирантов ВУЗов. Москва: Издательство: Юнити, 2011.
16. Міжнародні організації: Навч. посібник /За ред. Козака Ю.Г., Ковалевського В.В., Кутайні З. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 440 с.
17. Козуб В.А., Носач Л.Л., Дядин А.С. Международные организации: учебно-метод. пособие для иностранных соискателей (на русском языке). Харьков: Издательство «Форт», 2014. – 235 с.
18. Моисеев А.А. Международные финансовые организации. Правовые аспекты деятельности. Москва: Омега-Л, 2006. 296 с.
19. Наумов А.О. Международные неправительственные организации в современной мирополитической системе. Москва, 2016. 272 с.
20. Шреплер Х. – А. Международные экономические организации: Справочник. Москва: Междунар. отношения, 2016. 456 с.
21. Международное право / Под ред. Колосова Ю.М., Кузнецова В.Н. Москва: Международные отношения, 1998. С. 179.
22. Нешатаева Т.Н. Международные организации и право. Новые тенденции в международно-правовом регулировании. Москва: Дело, 1999. С. 63.
23. Герчикова И.Н. Международные экономические организации. Москва Консалтбанк, 2011. С. 375-571.
24. Результаты Уругвайського раунду багатосторонніх торговельних переговорів. Тексти офіційних документів. Київ: Вимір, 1998. С. 438.
25. Андросова Т.В., Носач Л.Л., Козуб В.О., Гринько П.Л. Міжнародні організації: методичні рекомендації до семінарських занять для здобувачів денної та заочної форми навчання напрямів підготовки «Міжнародна економіка», «Менеджмент». Харків: Видавництво «Форт», 2013. 70 с.
26. Андросова Т.В., Носач Л.Л., Козуб В.О., Гринько П.Л. Міжнародні організації: методичні рекомендації і завдання з організації самостійної та індивідуальної роботи здобувачів денної та заочної форми навчання напрямів підготовки «Міжнародна економіка», «Менеджмент». Харків: Видавництво «Форт», 2013. 88 с.

27. Козуб В.А., Чернышова Л.А, Носач Л.Л. Международные организации: методические рекомендации для семинарских занятий для соискателей по направлению подготовки 6.030503 «Международная экономика». Харьков: «Издательство «Форт», 2017. 46 с.

28. Козуб В.А., Чернышова Л.А, Носач Л.Л. Международные организации: методические рекомендации по организации самостоятельной и индивидуальной работы соискателей по направлению подготовки 6.030503 «Международная экономика». Харьков: «Издательство «Форт», 2017. 40 с.

29. Козуб В.О., Гринько П.Л. Міжнародні організації: тестовий тренінг. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Харків: «Видавництво «Форт», 2016. 63 с.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Група Світового банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.worldbank.org

2. Міжнародний банк реконструкції і розвитку (МБРР) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.worldbank.org/ibrd

3. Міжнародна торговельна палата (МТП) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.iccwbo.org

4. Конференція ООН з торгівлі і розвитку (ЮНКТАД) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.unctad.org

5. Конференція ООН щодо права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.uncitral.org

6. Асоціація країн Південно-Східної Азії (АСЕАН) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.aseansec.org

7. Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.oecd.org

8. Організація країн-експортерів нафти (ОПЕК) [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.opec.org